

DÉLMAGYARORSZÁG

KEDD, 1992. OKT. 13., 82. ÉVF. 241. SZÁM

ÁRA: 10,10 FT

Glatz Ferenc idézi az egykori kultuszminiszter alakját

FOTÓ: NAGY LÁSZLÓ

Klebelsberg-emlékülés

A Klebelsberg-évforduló szegedi ünnepi eseményei között tegnap délután tudományos emlékülést rendezett a városháza dísztermében az önkormányzat és a Móra Ferenc Múzeum. Dr. Lippai Pál polgármester megnyitójában számba vette, mit köszönhet Szeged a jeles államférfinek és kultúrpolitikusnak: minisztersége idején, 1926-tól épültek meg például a Tiszaparti klinikák, a Dóm téren a természettudományi kar épületei, a bölcsészkar számára akkor alakították át és rendezték be a Leszámloló palotát (Egyetem utcai épület). Ekkoriban épült fel a polgári iskolai tanárképző főiskola két tanítói internátussal. Klebelsberg népi iskolai programja a rókusai iskola felavatásával itt vált teljessé, ez volt az Alföld ötvezredik népi iskolája. Szeged 1931-ig, míg Klebelsberg miniszter volt, 21 millió 141 ezer pengőt kapott közoktatási célokra. Ekkora összeget a város egy évszázad alatt sem

tudott volna kultúrájára áldozni saját erejéből – mondta a polgármester.

Az emlékülés tudós előadói sokoldalúan mutatták be Klebelsberg életművét és személyiségét. Glatz Ferenc, az MTA Történettudományi Intézetének igazgatója „Állami kultúrpolitika – nemzeti célok” címmel Klebelsbergéről, a miniszterről (1922–1931) beszélt. A profi módon politizáló, európai látókörű kormányfőről, akinek nemcsak a mostanában újrendezett nemzeti panteonban van helye. Hiszen példája aktuális, eleven, jövőnkre nézve is irányító. Várszegi Asztrik főpátp, püspök „Klebelsberg és az egyház” címmel tartott előadást.

Az ünnepi ülés harmadik előadója, Romsics Ignác egyetemi docens (ELTE) Bethlen István és Klebelsberg Kunó kapcsolatát ürügyén az egykori kultuszminiszter politikai filozófiáját vizsgálta föl. Az ülés előtt interjút adott a Délmagyarországnak, amelyet 5. oldalunkon olvashatnak.

Egyre több a határsértő

A kiskunhalasi határőr igazgatóság szeptemberi adatai szerint a határsértők száma továbbra is dinamikusan nő. (328 fő, a növekedés az előző hónaphoz képest több mint 100%.)

Állampolgárság szerinti összetételt tekintve meghatározók a török, a jugoszláv, az albán és a bolgár határsértők.

Nőtt a Jugoszláviából érkezett menekültek száma. Elhelyezésük a tajói menekülttábor megszüntetésével alapvetően Csongrádon történt.

Az év folyamán a határátelöhelyeken átléptetett utasok száma meghaladja a 12 millió főt. Szeptember hónapban 1 356 914 személy és 364 392 jármű lépte át a határt. Várakoztatás elsősorban a hétvégeken alakult ki, a személyforgalomban 2-4, a teherforgalomban 3-6 órás időtartamban. Jelentősen nőtt jugoszláv részről az úgynevezett „bevásárló-turizmus.”

Hétvégekre esik a turistaforgalomban a turnusváltás, ennek következtében az összképtől eltérően Tompán 25 százalékkal nőtt a buszforgalom. A kamionforgalom lökészerűen és szintén a hétvégeken éri a határátelöket. Ez a tendencia október, november hónapban várhatóan tovább erősödik. Számolni lehet, elsősorban a hétvégi napokon, jelentős utasvárakoztatással.

– Így még nem nyert – részletre!

Az Opel-Rupesky Szalon és a DÉLMAGYARORSZÁG izgalmas nyereményjátéka.

(Opel-Rupesky Szeged, Fonógyári út 2-6. T.: 324-800)

Ignác Romsics
Opel Astra

Expo: a vidék rugója

(3. oldal)

Az én földem

(4. oldal)

Országgyűlés

Megemlékezés Amerika felfedezéséről

Hétfő délután, nem sokkal 3 óra után megkezdte e heti plenáris tanácskozását az Országgyűlés. A határoztatképesség megállapítása után Szabad György házelnök Amerika felfedezésének 500. évfordulója alkalmából, valamint annak apropójából mondott néhány megemlékező szót, hogy az Országgyűlés 90 évvel ezelőtt „vette használatba” jelenlegi épületét. A tárgysorozat megállapítása előtt a képviselők igazolták Kiss Péter (MSZP) mandátumát.

Lopni jó?

Pakolnak a kiskertsorokon. Kipakolnak, meg bepakolnak. Pontosabban szólna bepakolnak, nehogy kipakolják őket. Mert a hétvégi házak, kerti vityillók kirámlásának, fosztogatásának ideje érkezett el. Egyre több kárvallozt tulajdonos „helyszínel”, nézi felháborodva, keserű indulatokkal ellopott holmijának hült helyét, vandál módon felfeszített, megrongált ajtóit, betört ablakait. Vagy termésének hiányát a fain, szőlőtőkéin, a répaágysokban.

Nagy „termésbetakarítás” kezdődött – a tolvajok visznek szinte mindent, ami eléjük kerül. Már nemcsak a nagyobb, drágább, könnyebben értékesíthető tárgyakat emelik el. Lopnak mindent, mi eheto, saját háztartásukban hasznossá tehető, zsidpiacra, ha potomra is, de pénzre már nemcsak a profi bűnözők, illetve magukat annak hívó kistitlű tolvajok garázdálkodnak.

Szakemberekkel – rendőrökkel, társadalomkutatókkal – beszélgetve a jelenségről, hallottam az új fogalmat, hogy mostanában „kényszeresek” is lopnak. Már mint olyanok, akiket a rosszabbodó körülményeik, a megélhetési, családellátási kényszerek visznek rá arra, hogy tisztességes úton elég pénzt szerezni nem tudván mások javait vegyék el. – S olyanok, kiknek késztetésük van rá, hogy „sajátizálják” a sokféle most éppen gazdátlan köztulajdon rájuk esőnek vélt részét. Régről való kényszerek ezek: a tulajdonváltó, a zavaros, tnséges időszakok, a társadalmi pozícióharcok időin mindig felbukkantak mifelénk.

Mindazáltal elfogadhatatlanok. S persze törvénytelenek. Ám, amíg profi károkozók a paragrafusok kanyarulatain cselezve milliós haszonnal „sajátizálnak” állami, szövetkezeti tulajdonokat, míg a maffiává avanzsált bünszövetkezők szélhámosai arany karkötőktől és gyűrűktől súlyos kezekkel tömök degeszre pénztárcájukat, míg az útjukba kerülő embert sem kímélő igazi betörők garázdálkodhatnak büntetlenül, nehéz a „kényszeresre” tolvajit kiáltani. – Csendben bementjük előlük vikendházi ingóságainkat, kiskerti terményeinket a biztonságos(nak hitt) városi lakásba. Bepakolunk a kipakolás elől.

S míg tesszük ezt, legfeljebb azon gondolkodunk, igazándiból jópofák-e a négyéves gyerekek, akik az óvodából hazatérve mostanában azt éneklük, hogy „Lopni jó, lopni jó, lopni mindig jó”...

Szabó Magdolna

Gorbacsov mehet?

Az orosz alkotmánybírótság nem ellenzi, hogy Mihail Gorbacsov a hét végén Németországba utazzon, de addig elég idő áll rendelkezésre ahhoz, hogy megjelenjen a bírák előtt tanúként – adta tudtul hétfői nyilatkozatában a bírói testület.

Gorbacsov külföldre utazását azután tiltották meg a moszkvai hatóságok, hogy többszöri felszólítás ellenére sem hajlandó tanúskodni az SZKP betiltásáról zajló perben.

Az exelnök mozgásszabadságának korlátozása miatt már eddig is több, tekintélyes államférfi emelte fel szavát. Gorbacsovot a hét végén Németországba várják Willy Brandt temetésére, s nem kizárt, hogy személyesen Helmut Kohl kancellár fog közbenjárni érdekében abban az esetben, ha az orosz vezetés mégis ragaszkodik az utazási tilalomhoz.

Az ITAR-TASZSZ hírgyűnökség az alkotmánybírótság nyilatkozatát elemezve úgy értelmezte a fenti megfogalmazást, mint amely zöld utat ad Gorbacsov németországi látogatásához. Az orosz hivatalos hírgyűnökség arra is felhívta a figyelmet: mindeddig nem tisztázott, hogy az orosz hatóságok milyen jogi normák alapján tiltották el az exelnököt a külföldi utazástól.

FOTÓ: SCHMIDT ANDREA

Katona Tamás beszédével

Megnyílt az aradi relikviák kiállítása

A szegediek nagy érdeklődése mellett nyílt meg tegnap a Móra Ferenc Múzeumban az az emlékkiállítás, amelyen a vértanúhalált halt 13 aradi honvédtábornok relikviáinak egy részét láthatja a közönség. A kiállítási megnyitó kezdetén Galkó Bence, a Szegedi Nemzeti Színház művésze Petőfi Sándor Egy gondolat bánt engemet című versét mondta el, majd az 1848-49-es szabadságharcról tartott egykori szegedi egyetemi előadásai miatt is méltán népszerű történelmi-politikus, Katona Tamás emlékezett a mártír tábornokokra. Olyan kor volt az, mondta, amelyből még sokáig eredt Magyarország minden szívdobbanása, s amelyben államférfiak és katonák adták életüket, bátran a hóhér közelében is. A világszabadság ennek a kornak volt találmánya. Ez a szó – fűzte hozzá Katona Tamás – amit halkán kell kimondani, de egyszer s mindenkorra. Ez a szó igazolja, hogy hangerő és igazság között nincsen semmi összefüggés. A kiállítást az év végéig tekintheti meg a közönség.